

INSERTIUNI:
se plătesc cu prețuri foarte
reduse.

Manuscrisurile sunt a se adresa
redacției și acelea nu se în-
poiază.

Epistole nefrancate nu se primesc.

ACTIVITATEA

ABONAMENT:
Pe an 6 cor. pe 1/2 an 3 cor.
Pentru plugari—țărani pe an
4 coroane.
Pentru România și străinătate:
Pe an 16 franci.
Un număr costă 12 bani

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

Apare în fiecare Joi.

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

Alegerea dela Nădlac.

»Poporul Român«, foaia săptămânală din Budapesta, în nr. 2 dela 24 c. se ocupă la loc de frunte cu alegerea de deputat, ce le stă înainte alegătorilor din acel cerc.

Cu date, ce abună-seamă le are la mână, constată că majoritatea covârșitoare în acel cerc ar fi a Românilor și Slovacilor, cari împreună ar putea să iese învingători cu candidatul lor.

Numita foaie și apelează în mod vrednic la conducătorii aceluia cerc și îi conjură — așa zicând — să lucreze de cu timp la reușita unui adevărat reprezentant naționalist, rupând cu trecutul rușinos. — »Să ne trezim, să ne dăm cu toții mâna, să învețăm din pășunile trecutului și prin noi însine să căutăm a scutura reul ce ne apasă pe toți d'opotrivă. Să trimitem în sfatul țării luptători cari se grăiesc după dorința sufletului tuturor Românilor«.

»Și cum Nădlacului i-se dă prilej să facă acest lucru mai iute de cât altor cercuri, cuvânt frătesc îndreptăm către alegătorii de acolo, legându-le de suflet și facă datoria de Români! Să nu asculte de ademeniri, să nu se lase înfricați de nimeni, ci cu ochii scâlțați în lacrimi să salute în mijlocul lor desfășurarea mândrului steag românesc«.

»Pentru Dumnezeu, doară Nădlacianii, dintre care unul ori doi este mai bogat de cât întreg cercul Dobrei, nu se vor lăsa mai slabi de cât frații dobreni!...«

Și tot cam în acest ton îmbărbătător încheie numita foaie bine simțitul seu apel la adresa alegătorilor.

Nu avem nimic de obiecționat la tot ce s'a scris în această foaie, de altcum bine răspândită, pe lângă alegerea, ce se va face la Nădlac, însă provocarea la alegătorii bogați de acolo și iluziunea la alegătorii săraci din cercul Dobrei, dovedește o necunoaștere a stărilor faptice, de cari cu deosebire țărani nostri mai cu dare de mână sufer în grad mai mare decât cei mai săraci — în ale corupțiunii.

Am luat parte activă în a susținea pasivitatea în cercul electoral al Orăștiei până la anul 1875 și de atunci în noul cerc electoral al Romosului, până la anul 1878, și de atunci până acum eară în cercul contopit al Orăștiei.

La zece alegeri ținute în cicluri regulate în Orăștie, și la 4 alegeri ținute la Romos în anii 1875 și 1876, am avut tot de atâtea ori prilej a ne convinge, că chiar oamenii cu dare de mână, fruntașii din Orăștie, Vinerea și încă unele comune, erau aceia, cari aveau simbră cu candidații sau cu corteșii lor. La câte un matador din Orăștie și Vinerea erau depuse sumele însemnate pentru cumpărarea voturilor românești și ear câte un matador de pe sate era pus la cale a cumpăra voturile consătenilor săi.

În decursul anului curent vom descrie aceste alegeri în un șir de articlii, căci ar fi pagubă a nu se memora toate peripețiile ce s'au perondat pe lângă alegerile din Orăștie și Romos. În firul aceloră vom servi cu date, cari sunt prețioase pentru o a doua ediție a »Cărții de aur« sau a »Enciclopediei«, cari nici aminte nu și-au adus de renitența adevărat pasivă, ce s'a desvoltat de atâtea-ori și cu atâta efect în cer-

cul Romosului, deși la cele patru alegeri făcute în anii 1875—1876 au fost însemnate capitale puse la dispoziția unor hămisiți după avere, pentru cumpărarea unei majorități de abea 120 alegători, căci cu atâta putea scoate pe candidații puși la cele patru alegeri: Dr. Éles, Gr. Aponyi Albert, Miksits, Dr. Schwarz și Zsigmondi.

Din descrierea lucrurilor faptice va ieși clar, ca lumina zilei, că nu s'erăcimea este aplicată la corupție fără din contră așa numiții bocotani, iubitori de arginți, vampirii, cari și pe alte căi clandestine și-au agonisit averi din sudoarea neamului și consătenilor lor — fără să fi prestat nici când și nici unde servicii adevărat naționale și spre binele de obște. —

Comparația între cercul de alegere al Nădlacului și acela al Dobrei nu a fost la loc, până când nădlacianii nu vor dovedi contrarul, ceea-ce din inimă am dorî cu toții.

Aflăm cu cale a comunica unele date topografice cu privire la cercul electoral al Nădlacului, prin care voim a dovedi, cu cât este mai favorabilă poziția aceloră, de cât ceea a Dobrenilor, cari sunt resfirați în 72 comune.

De cercul Nădlacului se țin abea 4 comune și anume: Nădlac, cu 13631 suflete, Seitini, cu 11,616 suflete, Cenad-Palota, cu 5,943 suflete și Kővegy cu 755 suflete.

Voință tare, abnegațiune și încredere împrumutată, apoi dorința »P. R.« sigur se poate împlini. Fiel ca cercul Nădlacului să reiese cu un al doilea deputat național!!

Constituirea clubului comitatens.

Ne cauzează o bucurie inițiativă luată de D-nii Dr. Gavriil Suciu, Iosif Morariu și Dr. Aurel Vlad cu privire la constituirea clubului comitatens. Am accentuat de atâtea ori lipsa solidarității între cei chemați a conduce lupta în viața noastră municipală și am persfadat ținuta unor oportuniști, cari erau de vederi, că și față de afacerile municipale se se observe o ținută pasivă, pentru-că rezultate și așa nu se pot obține.

Dacă facem o reprivire la luptele s'evârșite la anii 1877—1881 în municipiul Hunedorii; și dacă ne aducem aminte de discursurile academice a-le unui Iosif Hodoș, Sigismund Borlea, George Secula, Teodor Pop, Ioan Rațiu, Dr. Avram Tincu, Francisc Hossu Longin și alții; apoi trebuie să recunoaștem că azi, din lipsa de solidaritate, stăm aproape mai rău, ca pe acele vremuri adevărat mărețe.

Era timpul suprem, ca barem acum membrii municipali să se constituie în club, lăsând la o parte orice bănueli particulari, să lucre din răspuneri pentru cauzele atât de arzătoare a-le majorității acestui comitat. Avem nădejde, că prin o purcedere solidară în viața municipală ne va găsi uniți în cugete și simțiri, chiar și în alte treburi, mai de însemnătate, în timpul de față atât de greu și plin de miasme bolnăvicioase.

Rugăm și noi din inimă pe toți membrii municipali a lua parte la conferința, ce se va ținea Duminecă, 31 Ianuarie st. n. la 4 ore după amiază, în locuința d-lui Dr. Aurel Vlad în Orăștie.

Celea rele se se spele! Celea bune se se adune!!

FOIȘOARA

VIAȚA PRIVATĂ

6. Cu toată lipsa culturală și recenta formațiune a claselor noastre sociale, este mare deosebire între viața burgheză și cea țărănească. Cum trăim noi orașenii burghezi?

Deși a făcut mult sânge rău, în anumite cercuri, aprecierea defavorabilă, a unui oare-care olandez Langeweld, asupra vieții noastre burgheze, eu cred, că ea cuprinde mult adevăr.

Acest străin — deși nu ne cunoaște de cât indirect dela distanță — spune curat, că în România nu există de cât două categorii de oameni: funcționari și politicieni, ale căror roluri sociale sunt cele mai rentabile. Cei bogați nu folosesc nimic țării, cheltuiindu-și averea în străinătate: iarna la Nizza și Montecarlo, vara la celelalte stațiuni balneare străine. La aceste juste observații mai pot adăoga, ceea-ce de altfel știți cu toții, că prodigalitatea și luxul Românilor, pe la stațiunile balneare străine, au ajuns proverbiale. Pretutindenea și-au creat cea mai tristă reputație de risipă și pretinsă galantomie, deși nu lipsește poate nici într'o

țară, mai mult ca în țara noastră, și marele capital și marea industrie și chiar marea proprietate.

În lipsa unei culturi suficiente, trăim cu toții din mișcațe, copiind cu fidelitate unii greșelile altora. Nimeni nu se întreabă, de ce mijloace dispune, dar fie-care se uită la ce face altul ca să facă și el, asemenea. Tendința asta de a ne întrece în cheltueli și în jucarea de roluri mari cu mijloace mici, de a face cea mai ne bună concurență în lux și risipă celor mai bogați și mai sus de cât noi, a ajuns o adevărată plagă socială.

7. De aceea nu arareori ni-se întâmplă să vedem, cum nevasta cutărui cărciumar care abia ieri-alaltăieri și-a lăpădat șorțul de ucenic, se aibă un echipagiu cu mult mai elegant de cât cel dintăiu mare proprietar. La casa acestui boer Tânase vei găsi totdeauna două servitoare, o guvernantă și adesea chiar un fecior. Iar madame Tânase, acasă stă toată ziua în fața oglinzii, admirându-și mutra-i simandicoasă, iar afară nu se mai dă jos din trăsură, sfidând lumea cu nobleta și coafura dumnea-ei. Și se nu credeți, că exemplarul acestei cucoane Chriște este izolat. O nu. Fericirea (!) ei este în curând invidiată și procedura-i imitată și perfect copiată de o lume întreagă de cucoane de aceeași speciei. Aceste cucoane fin

de siéle, nu stau acasă de cât la masă și unele când dorm, încolo sunt toată ziua în vizită. Aci se întâlnesc mai multe, de regulă aceleași, și pun țara la cale. Când nu fac concurență bărbaților la jocul de cărți, apoi discută de toate și despre toți — mai mult de toți de cât de toate — numai lucruri serioase și destiuări de gospodărie nu. Aci află viitoarele căsătorii, divorțuri, nașteri, morți, scandaluri, rendez-vous-uri, în fine ce nu țî trăsnește prin cap, aceea poți auzi la aceste congrese femeniste.

Asemenea matroane romane, cât timp dispun de ceva parale — câștigate și acele, D-zeu știe cum și de cine — nu-și comandă haine de cât de la Viena și Paris. Iar când mai scăpătează, neavând încotro, se mulțumesc și cu Bucureștii, unde, chiar după declarația negustorilor respectivi de mode, cea mai galantă, adică mai risipitoare și mai fanfaronă clientelă o au din provincie și în deosebi din Ploesști. Dar adesea li-se întâmplă bieților negustori bucureșteni și câte-o ciudată borboază cu galantele lor clientele din cetatea republicii, cari nu prea știu de glumă. Așa — îmi povestește un negustor — că anii trecuți una din concetățenele noastre vii — și care ploștească nu este vie? vrând să taie pofta celorlalte de a-o concura în îmbrăcăminte, s'a hotărât șireata să cumpere

însuși modelul unei frumoase jaquette, plătind-o cu 300 lei, în loc de 80 lei cel mult, cât ar fi costat pentru ori-care alta mai puțin șireată. Când ce se vezi? Șarlatanul de negustor, — că nu i-oiu zice mai bine! — luase, pe semne, copie după model și de odată se pomenește cu mai multe ploștence, având aceeași jaquetă. Atunci trăsnet și pucioasă pe capul bietului negustor și alta nu: ba că-i dă haina înapoi, ba că-l dă în judecată, fiind-că nu s'a ținut de vorbă să nu mai vînză la nimeni din fasonul jaquettei dumnea-ei.

Cum a scăpat negustorul de furiile acestei cucoane indignate, numai el știe. Ceea-ce știu însă și eu este, că acest fapt, care-ți dă dreptul să întri în balamuc, fără alte formalități, este absolut autentic.

Numele cucoanei firește nu importă, chiar dacă ar fi fată de măcelar.

Și aceste cucoane, cari cu toată necultura lor, nu cred în nimic de cât în risipă și în aventuri amoroase, frecventează totuși foarte regulat biserica. Dar, ce credeți, ca să asculte frumoasele învățături ale lui Christ? Feri'ta sfântul Nepamuc!

Aci, când nu-și dau rendez-vous-uri, se întâlnesc, ca să-și admire toaletele și să-și dea, cu o cale, în fața lumii, și aerul de cucernicie, crezând poate că D-zeu este căr-

Situația țării

Săptămâna trecută s'au produs din nou gălăgii în dieta țării. Vineri și Sâmbătă obstrucționiștii au mai împins starea de Ex-lex încă pe cât-va timp. Aceste le cetim în presa bine informată din capitală. Foile opoziționale amenință în mod vehement guvernul Tisza. »Budapesti Hirap« de Luni scrie: Din toate părțile se asigură, că săptămâna în care suntem deja va aduce cu sine schimbări în situația politică, luând un alt curent. Sau se vor deschide prospecte pentru mersul regulat al treburilor în parlament despre recomandarea statului de recruți, sau ministru-președinte va perde ori ce speranță de a mai putea governa cu parlamentul de față.

Ministru-președinte va admonia în zilele aceste pe obstrucționiști, *că a sosit ora a 12*, care demândă depunerea armelor. Știe ministrul-președinte înainte, că va fi un strigăt în pustiu, știe că grupul obstrucționist nu'l va asculta. Cu toate aceste va atrage atențiunea țării la aceia, că a făcut totul pentru restabilirea mersurilor regulate. După atâta demonstrație este decis, că la volnicie se aplice earăși volnicie.

Să zice, că înainte de toate va propune modificarea regulamentului de casă, și anume astfel, că va face în formă de propunere, despre care trebuie să se voteze în aceeași ședință — dacă s'ar ținea o ședință și de trei ori câte 24 ore. —

După modificarea regulamentului casei urmează unii articlii privitori la trebuințele statului; acestora va urma *disolvarea dietei*.

În urma acestora noile alegeri se vor face pe la finea lui Aprilie sau începutul lui Maiu.

Despre toate aceste — zice-se — ar avea deja imputernicirea în portfoliu ministrul președinte Tisza.

Cu două măsuri.

Oradea-mare 3/16 Ian. 1904.

Măchnit până în adâncul sufletului meu, vin a Vă relata un caz, care între noi românii bihoreni a făcut cea mai penibilă impresie, un caz, pe care presa noastră l'a trecut cu vederea.

Iată de ce este vorba!

În ajunul sărbătorii Nașterii Domnului, când fie-care creștin, dar cu deosebire preoții datori sunt să cerceteze sf. biserică și să se pregătească pentru sfințele sărbători — vicarul V. Mangra lasă biserica în știrea Domnului, să face coadă de topor al monstreii deputațiuni

ciumar sau băcan, ca să-l tragă și pe el pe sfoară. De aceeași păpușerie și falsă pietate sunt stăpânite și când fac parastase pentru vr'un răposat, de care adesea le pare poate bine multora, că a scăpat. Incaltea la înmormântare se petrec lucruri nostime de tot. Rudelor trebuie să le cumperi costume de doliu, ca să asiste la prohod. După înmormântare cer să le pui masă și lăutari și îi trag la chef de n'ai crede că răposatul a murit, ci mai curând că s'a făcut.... deputat! Odată cheful isprăvit, încep parastasele, cari se succed regulat mai mulți ani de-a rândul. N'ași avea nimic de zis asupra acestui frumos și umanitar obicei, dacă nu s'ar abuza de el. Înțeleg să faci pomeni în toate zilele, dacă îți dai mâna, dar să profite săracii de ele. În realitate, știți cum se face parastasul? Să cumpără obiecte scumpe, să fac mâncări luxoase și să împart tuturor rudeniilor celor mai bogate. Aceste firește nu le mănâncă, ci le dau cănilor sau, în cazul cel mai bun, slugilor, cari, slavă Domnului, au totdeauna ce mânca. Mai mult. Dacă se întâmplă, ca pomana să aibă cel mai mic cusur, te și critică, în loc să zică bogdaproste și D-zeu să-l ierte. Este aceasta pomana sau scandal?

(Va urma).

maghiare din comitatul Bihorului, care s'a prezentat înaintea ministrului Tisza spre ai aduce omagiile comitatului Bihor. În aceasta deputațiune s'a îmbulzit a lua parte, și vicarul Mangra, mai luând cu sine și pe protopopul Roxin.

Ce au căutat vicariul Mangra la Pesta? Am avut noi bihoreni lipsă de aceasta umilire?

Am așteptat, ca presa independentă română, precum »Drapelul« și »Gazeta« să infereze după merit aceasta purtare nerușinoasă a vicarului-ambulant (se vede, că Mangra nici în postul de vicar nu se poate desbăra de înăscutu-naturele de voiajeur ambulant, așa d. e., în treacăt fie zis, astă-vară în haine civile deschise cutreiera cafenelele din Viena.

N'a infierat presa noastră acest fapt rușinos afară de »Libertatea« și și aceasta într'un mod fin, pentru-că Moța și Russu-Șirianu și deci și Mangra și Goldiș Laczi una sunt.

Infierând după merit acest act mangrist, nu putem să nu stăm de vorbă puțin cu puritanii dela »Drapelul«.

S'a întâmplat adevărată astă-vară, că orașul Timișoara prin o deputațiune (din care a făcut parte și cei 2 protopopi români din Timișoara) se oferă — mandatul orașului contelui Khuen.

»Drapelul« pe 4 pagini în articol de fond inferează această purtare a protopopilor români, scriind între altele:

»Noi considerăm pe preoți de conducători firești ai poporului nostru și profităm de fie-care ocaziune, ca să îndemnăm poporul nostru la ascultare și supunere față de preoți, și combatem cu asprime toate tendințele îndreptate spre deslipirea poporului de preoții sei.

Ei bine, dar cum vom mai putea face aceasta, când acești conducători firești desertează fățiș în tabăra adversară?!

Am infierat pe cei păcătoși, i-am spus disprețului public, am arătat cu degetul pe cei călbejiți, ca toată lumea să știe, că aceștia sunt negri, că de aceștia trebuie să se ferească fie-care Român de bine.

Cum vom mai putea-o face aceasta în viitor? Cum vom putea cere dela părintele din Jabăr, care la alegerea trecută se tolănea cu alegătorii turmentați, ca să găsească intrare la urnă — zicem — cum vom putea cere dela acesta să fie superior protopopilor dela Timișoara?!

Cum vom mai putea infiera desertiunea unui preot, când protopopii le premerg cu astfel de exemple?!

— Cum?!

Nu există scusă pentru fapta celor doi protopopi. Nu există, mai ales că ambii sunt bărbați luminați, oameni cu studii, cu vază și cu pozițiune socială independentă.

Ambii au comis un mare păcat național. Și acest păcat trebuie ispășit, atât în interesul bisericii cât și al poporului....

Vestejim în puterea cuvântului nesocotința păcătoasă a celor doi protopopi români, cari în aceste zile de grea cumpănă și-au părăsit turma, încredințată îngrijirii lor, ca prin prezența lor în deputațiunea partidului liberal să ultragieze aspirațiunile generoase ale poporului român.

Haptak d-le Dr. Braniște!

Ai infierat pe protopopii păcătoși, dar cum rămâne cu păcătoșul vicar Mangra, care a comis un păcat cu mult mai mare?

Protopopii au comis păcat mare, dar ce fel de păcat a comis vicarul-ambulant Mangra? Păcat mic, care nu merită infierare? Sau poate chiar laudatoriu?

Ai vestejit d-le Dr. în toată puterea cuvântului nesocotința păcătoasă a celor doi protopopi, dar de ce nu vestejești cu toată puterea cuvântului, de ce nu inferezi cu fier roșu nesocotința de o sută de ori mai păcătoasă a vicarului Mangra, de ce măsuri d-le Dr. cu două măsuri, și de când te-ai făcut și D-Ta, care de atâtea ori ai știut să ne însuflețești prin ținuta D-Tale

bărbătească și prin pășirea D-Tale corectă, coadă de topor speculanților Mangra—Russu—Ciorogar și Meyer—Goldiș?

Înainte de a continua, dăm cuvântul d-lui Dr. Braniște.

Alimptu.

Limba regimentelor.

Ordinul ministrului de războiu către comandantii militari teritoriale nrul praes. 7946 din 19 Noemvrie 1903.

»Valoarea înaltă, ce o are capacitatea de a veni în contact cu soldatul în limba lui maternă, e exprimată în dispozițiunile regulamentului de serviciu și de avansare, apoi în regulamentul despre compunerea listelor de calificățiune. Și totuși nu se pune pretutindea destul pond pe cunoașterea limbei regimentului din partea ofițerilor și cadeților.

»Deprinderea actuală în luptă se bazează pe educațiunea individualizată a soldatului la acțiune independentă; aceasta însă presupune în prima linie cunoașterea limbei corpului de trupă din partea instructorilor. Tălmăcirea rămâne totdeauna un surogat necontrolabil, care conduce în multe cazuri la neînțelegeri. Pentru o creștere rațională e deci indispensabilă cunoașterea limbei materne a soldatului.

»Dar chiar și în serviciul de câmp este necesară această cunoștință din partea superiorilor, deși dispozițiunile punctului 95 din regulamentul de serviciu pentru armata ces. și reg. partea I. referitor la facerea rapoartelor scurte (Meldung) în limba germană, rămân în vigoare, totuși nu se poate trece cu vederea, că soldatul, care nu-i tare în limba germană, ori-cât de zelos ar fi în serviciu, nici odată nu poate în decursul luptei să-și spună nemțește impresiile câștigate așa, precum le-a primit. De aici rezultă ușor rapoarte neadeverate; de sigur că cu mult mai bune sunt rapoatele în limba maternă ceea-ce însă pretinde ca primitorul acestor rapoarte să priceapă limba soldatului.

»Cunoașterea limbei regimentului face posibil apoi contactul imediat al comandanților cu acei supuși ai lor, cari nu vorbesc nemțește, ceea-ce e de mare însemnătate pentru serviciul în genere și în deosebi pentru exercitarea dreptului penal disciplinar. Dar și cea mai mare alipire se poate câștiga cu mult mai degrabă atunci, dacă soldații știu, că superiorii îi înțeleg și dacă superiorul poate să vorbească cu ei în limba lor maternă. Mai ales în situațiuni grele e încurajarea în limba maternă de valoare însemnată.

»Pe baza celor premise este de enormă însemnătate pentru serviciu, educațiune și conlucrare în cas de luptă cunoașterea limbei materne a soldaților din partea ofițerilor și subofițerilor. La o eventuală introducere a serviciului militar de 2 ani e însă nu numai de însemnătate, ci și de o necesitate imperativă, căci fiind scurt timpul de serviciu nu poți numai să faci pe soldați a-și câștiga cunoștințe de limba germană, ci totodată trebuie să-l instruezi cu mult mai intensiv, ceea-ce e posibil numai prin contactul direct între instructori și soldați.

»Cunoașterea unei limbi negermane a monarhiei, cel puțin întru cât pretinde serviciul, trebuie deci în viitor promovată în măsură mai potențată.

»La trupele cu soldați negermani au să învețe în decurs de 3 ani ofițerii și cadeții limba regimentului, ear la trupe cu 2 limbi de regiment una din ele.

»Comandanții de trupe au să se îngrijească, ca prin înființarea de cursuri de limbă să fie posibilă câștigarea acestor cunoștințe.

»Dar chiar și la trupe cu soldați exclusiv germani trebuie ofițerii să cunoască în măsură suficientă încă o limbă a Monarhiei, și comandantii militari teritoriali au să ia dispozițiunile necesare în privința alegerii limbei și împărțirea ofițerilor și cadeților în cursul de limbă.

»În cursurile de limbă trebuie să se învețe mai ales în mod practic; să se pună deosebit pond pe alegerea învățătorilor și orele de instrucțiune să fie astfel fixate, ca prin ele să nu fie scurtat timpul liber al ofițerilor (cadeților).

»Cunoașterea suficientă a limbei regimentului trebuie constatată înaintea unei comisiuni, designată de comanda militară teritorială presidiată de un comandant mai înalt. Dar și această examinare trebuie făcută în mod eminamente practic și are să aibă ca obiect în prima linie adevăratele instrucțiuni ale soldaților negermani asupra ordinelor, ce se dau în serviciul de câmp și în luptă.

»Pentru a câștiga calcul suficient la examen, trebuie ofițerul să fie în stare a face și supraveghia în limba regimentului instrucțiune teoretică și a da învățături înaintea frontului la serviciul de câmp și în luptă. Întărirea cunoștințelor de limbă la acei ofițeri (cadeți), cari cunosc deja în măsură suficientă o a doua limbă, nu trebuie să fie lăsată din vedere.

»Ofițerii de stab (dela major în sus) trebuie să premeagă ofițerilor mai tineri cu bun exemplu și să se nisuească a învăța după cea mai bună putință limba regimentului, pentru ca să poată controla în instrucțiune organele lor și să poată da instrucțiuni înaintea frontului. Ei trebuie cel puțin să fie în stare a da ordine scurte în limba regimentului și a pricepe rapoarte (Meldung) în limba regimentului.

»Dela ofițeri (cadeți) în rezervă nu se poate, ce e drept, pretinde cunoașterea limbei regimentului, ei trebuie totuși să se nisuească a-și însuși cunoașterea acestei limbi cel puțin într'atâta, ca să poată primi la serviciul de câmp rapoarte în limba maternă a soldatului și a da în această limbă ordine scurte, precum și instrucțiuni înaintea frontului.

»Subofițerii trebuie să fie stăpâni pe limba regimentului în măsură suficientă, pentru a-și putea valida influența necesară asupra soldaților. Dacă caracterul, capacitatea și creșterea militară face de dorit numirea de subofițer a unui soldat, în cazul acesta *ne-cunoașterea limbei germane n'are să fie pedecă pentru avansare*.

»Acest ordin îl primesc toate comanda militare teritoriale.

NOUȚĂȚI

Batjocuirea în armată. Este cunoscut din viața de toate zilele, că unii ofițeri și subofițeri din armată să obicinuesc a batjocuri pe soldați, când nu fac toate pe placul prepușilor lor și încă cu cuvinte dejositoare și ofensatoare adresate la naționalitatea și legea soldatului. Pitreich, ministrul comun de războiu a dat ordin aspru, ca prepușii să nu folosească expresiuni vătămătoare față de supușii lor și să nu batjocurească cu deosebire naționalitatea și legea soldaților, ci din contră să se năzuească a câștiga iubirea și încrederea soldaților.

Superiorii, cari își bat joc de cei supuși lor în timp de pace, nu pricep și nu au nici idee despre acele vremuri, când armata să află pe câmpul de războiu. Atunci, și numai atunci știu ei — îngâmfații — să stimeze pe gregarul, care făcându-și cruce, își împlinește cu devotament chemarea de adevărat soldat!

Bani! Bani! Bani!

Subsemnata întreprindere de credit stă în legătură cu cele mai mari bănci din țară și exoperează

== împrumuturi pe pământuri și edificii ==

cu cele mai favorabile condiții și cu cele mai ieftine interese, și anume pe termen de 10—70 ani cu 2%—5³/₄%.

Credit personal cu garanți și obligație pe 5—10 ani.

La funcționari de stat, comitat și oraș, precum și la ofțeri, credit simplu și fără giranți.

== La dorință servim cu informațiuni, rugând marcă postală. ==

„PECUNIA“

6

întreprindere de credit, Sibiu (Nagyszeben).

„THE STANDARD“

fundată în anul 1825.

Efectuește

Asigurări de viață pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incasso anual Coroane: 32.000.000— Dividende solvite Cor.: 170.000.000—

Avere proprie: 260.000.000— Despăgubiri de viață 520.000.000—

Agentura generală pentru Transilvania: Cluj, Strada Ferencz-József Nr. 17.

Filială pentru Ungaria:

Budapesta, Strada Kossuth-Lajos Nr. 4 în palatul Standard (Casa proprie).

1—50

Centrala generală: Edimburg (Anglia).

Institut tipografic în Orăștie.

Avis!

Se aduce la cunoștința onoratului public din Orăștie și jur, că

Apa minerală „Dacia“

de acum înainte au luat-o în întreprindere pentru vânzare dl Gustav Zobel, comerciant în Orăștie.

Atât pentru privați cât și pentru hoteluri apa se vinde:

O sticlă de 1 litr. cu . . . 12 bani.

10—

O sticlă de 1/2 litr. cu . . . 9 bani.

Hotelierii sunt îndreptățiți a o vinde: sticla de 1 litr. cu 24 bani și de jumătate litr. cu 18 bani.

Insertiunile și reclamele sunt sufletul comerțului!

Insertiuni și reclame cu prețuri moderate se primesc la administrația foii „Activitatea“

Lemne de zidiri și scânduri.

Subsemnatul aduc la cunoștința on. public, că sunt provăzută din nou cu un bogat deposit de lemne de zidiri și scânduri, precum sunt: grinzi, vanturi, căpriori și tot felul de material de lemn.

Depositul meu se află în Orăștie (Strada Pricazului, casele Dlui V. N. Bidu) și o filială la Geoagiu.

Se trage luarea aminte a on. public, că toate lemnele de clădire sunt acurate din marele deposit de lângă Brașov, și anume, brad adus pe osie, ear' nu plutit.

Materialul bun și prețurile moderate sunt deja cunoscute.

Cu toată stima

Ferencz & Weinberger.

Nou! Lampă electrică de busunar

cu mecanism american indispensabilă pentru ori-ce economie casnică. Să poate purta și în busunar, e durabilă, comodă și corespunzătoare.

La fecare e de lipsă pentru luminarea chilțiilor, treptelor, ambttelor și localităților laterale.

Pentru ofțeri la exerciții, pădurarilor și vânătorilor pentru serviciu de noapte e tare acomodată; pentru turiști sunt indispensabile, pentru medicii și moașe cu ocaziunea vizitelor de noapte. In fabrice,

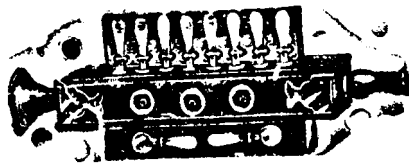
mori, pivnițe și deposite unde se păstrează materii explosive, sunt de mare însemnătate, pentru călători ce sosesc noaptea sunt neprețuite. Pentru econoame este o bucurie. Nu sunt în urma ei picături de lumină pe padiment și covoare. Pe proprietari și economi îi păzește de atacuri și foc; cu aceasta te poți să și noaptea în pod unde se păstrează nutrețul. — E sigură contra focului. Se poate folosi de mai multe mii de ori și dacă cu timpul arde stratul, pentru 1 coroană 20 fileri subministrăm altul nou. **Prețul 4 coroane.**

Cu reflector și linte măritoare executată foarte fin 5 cor.

Strat de rezervă 1 cor. 20 fl.

(227) Se trimite cu rambursă de 2—52
Stabilimentul Central alui **IOSIF AUFFENBERG**
BUDAPEST, Strada Profeta 5.

Minunat instrument musical!

Pe „Flöthophon“ poate cânta ori cine melodii, marșuri și dansuri, fără a cunoaște notele. Societăților, turiștilor, e foarte recomandabil de petrecere. Tonul lui e fermecător.

Acest minunat instrument musical are 10 clape, 20 tonuri, 2 clape de bas și pentru 3 cor. se capătă în formă elegantă. 3 bucați costă 8 cor. „Flöthon“ mai puternic, cu ton fermecător, costă 5 și 6 coroane.

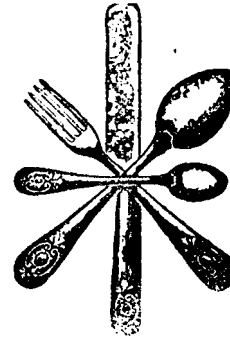
Cu rambursă trimite

Centr. lui **Auffenberg József**

Budapest, VI., Profeta-u. 5.

Cumpărare ocazională!

32 bucați numai 6 fl.

In urma prea marelui deposit al unei fabrici de obiecte de metal, sunt îndreptat să vind marfa acesteia în prețul cu care se face. Spedez dară, până când depositul sustă, contra ramburs:

6 bucați linguri de supă din cel mai fin argint de gloria, 6 furcuțe (furcuța într'o bucată) din cel mai fin argint de gloria, 6 cuțite din cel mai fin argint de gloria, 12 lingurițe de cafea din cel mai fin argint de gloria; 1 sitiță de străcurat

laptele și 1 sitiță de străcurat supă. — 32 bucați cari costă numai 6 fl., toate noue și bune și frumos poleite. Acestea mai de mult au costat 25 fl.

Argintul de gloria este un metal cu totul alb, care se înlocuiește cu cel mai scump argint, și ca unul fiecare să fie convins despre adevăr, mă oblig a remite banii numai de cât dacă marfa nu ar conveni. — Garnitura e cel mai potrivit dar de cununie, și nu trebuie să lipsească din nici o casă.

Singur expeditor este: **Iosif Auffenberg's Centrale**

(226) 2—52

Budapesta VI., Strada Profeta nr. 5.

Comandele se trimit spedând banii înainte sau contra ramburs.